

Paper Code

BV-502

अनुक्रमांक:
निरीक्षकस्य हस्ताक्षरम्

पतञ्जलिविश्वविद्यालयः

परीक्षा - दिसम्बरमासः - 2018

शास्त्री/बी. ए. व्याकरणम् (सत्रम् : पञ्चमम्)

संस्कृतम्

द्वितीयपत्रम्-संस्कृतव्याकरणम् (ख)

समयः - होरात्रयम्

अधिकतमाङ्कः - 70

अवधेयम् : इदं प्रश्नपत्रम् सप्ततेः (70) अङ्कानां विद्यते। अत्र खण्डद्वयं वर्तते। प्रत्येक खण्डे प्रदत्तानां निर्देशानामनुसरणपुरस्सरमेव प्रश्नानां समाधानं कर्तव्यम्। अङ्कविभाजनं प्रत्येकं खण्डस्य प्रश्नस्य च पुरतः द्रष्टुं शक्यते।

(खण्डः - अ)

50 अङ्काः

(काशिका)

- प्रश्नः1- द्वयोः सूत्रयोः काशिकारीत्या व्याख्यानं कर्तव्यम्। (5X2=10)
(क) अञ्जनगमां सनि (ख) वृद्धिनिमित्तस्य च तद्धितस्यारक्तविकारे
(ग) चिण्णमुलोर्दीर्घोऽन्यतरस्याम् ।
- प्रश्नः2- केषाञ्चित् पञ्चानां सूत्राणां पदकृत्यं प्रदर्शयन्तु। (2X5=10)
(क) अनुनासिकस्य विचञ्चलोः क्ङिति (ख) गमहनजनरवनघसां लोपः क्ङित्यनङि
(ग) आपत्यस्य च तद्धितेऽनाति (घ) अत एकहलमध्येऽनादेशादेर्लिटि
(ङ) एरनेकाचोऽसंयोगपूर्वस्य
(च) स्त्रियाः पुंवद् भाषितपुंस्कादनूङ् समानाधिकरणे स्त्रियाम्पूरणीप्रियादिषु
(छ) द्व्यष्टनः संख्यायां बहुव्रीह्यशीत्योः
- प्रश्नः3- केषाञ्चित् पञ्चानां वार्तिकानां व्याख्यानं कर्तव्यम्। (2X5=10)
(क) गमादीनामिति वक्तव्यम् (ख) त्वतल्लोर्गुणवचनस्य पुंवद्भावो वक्तव्यः
(ग) दम्भैरेत्वं वक्तव्यम् (घ) णाविष्टवत् प्रातिपदिकस्य कार्यं भवतीति वक्तव्यम्
(ङ) मत्स्यस्य ड्यामिति वक्तव्यम् (च) वुग्युटावुवङ्यणौ सिद्धौ भवत इति वक्तव्यम्
(छ) यस्येत्यौङः श्याम् प्रतिषेधो वक्तव्यः
- प्रश्नः4- कारिकाद्वयं व्याख्यातव्यम् । (5X2=10)
(क) अतो लोपो यलोपश्च णिलोपश्च प्रयोजनम्।
आल्लोप ईत्वमेवं च चिण्वद्भावश्च सीयुटि॥
(ख) नामि दीर्घ आमि चेत् स्यात् कृते दीर्घे न नुङ् भवेत्।
वचनाद् यत्र तन्नास्ति नोपधायश्च चर्मणाम्॥
(ग) वर्णागमौ वर्णविपर्ययश्च द्वौ चापरौ वर्णविकारनाशौ।
धातोस्तदर्थातिशयेन योगस्तदुच्यते पञ्चविधं निरुक्तम्॥
- प्रश्नः5- शब्दद्वयं साधनीयम्। (5X2=10)
(क) स्योनः । (ख) एधि । (ग) पपुषः पश्य ।

(खण्ड: - ब)

20 अङ्काः

(अष्टाध्यायी)

प्रश्न:1- द्वयोरग्रे दृश सूत्रलेखनं कुर्वन्तु।

(05X02=10)

(क) प्रकृत्यैकाच्

(ख) सर्वनामस्थाने चासम्बुद्धौ

(ग) संज्ञापूरण्योरच

(घ) अचि णुधातुभ्रुवां खोरियडुवडौ

प्रश्न:2- द्वयोरग्रे दृशधातुलेखनं क्रियताम्।

(05X02=10)

(क) भिदिर्, विदारणे

(ख) ज्या व्योहानौ

(ग) दान, खण्डने

(घ) ओवृश्चू छेदने

-----X-----